

Helhetslyftet – Slutrapport Göteborgs folkhögskola

AMIF 2022/2035681

Datum: 2025-06-13

Dokumentnamn: Helhetslyftet – Slutrapport Göteborgs folkhögskola

Kontaktperson: Berit Román, Folkhögskoleförvaltningen VGR

Projektnummer: AMIF: Helhetslyftet, 20356811

Telefon: 070-605 90 99, E-post: berit.roman@vgregion.se

Berit Román, Linn Malmer, Matilda Brasch, Anna Edin, Jörgen Sjöqvist

Sammanfattning

Helhetslyftet var ett projekt som pågick från september 2022 till maj 2025, finansierat av Asyl- och migrationsfonden (AMIF). Syftet var att erbjuda utbildningar för tredjelandsmedborgare som kombinerade yrkesstudier med svenskundervisning och andra förberedande insatser för att främja integration och anställningsbarhet.

Göteborgs folkhögskola erbjöd en ettårig utbildning inom måltid och lokalvård. Utbildningen innehöll praktiska moment, yrkessvenska, praktik i förskolor och sjukhus, samt inslag av hälsolitteracitet och föräldrastöd. Samverkan skedde med kommuner, regionen och civilsamhället.

Det har pågått ett intensivt utvecklingsarbete under projekttiden och skolan har fått mycket uppmärksamhet kring utbildningen. Deltagarna har varit mycket nöjda och skolan är mycket nöjda med resultatet som vi kunnat rapportera om:

- **90 %** av deltagarna från 2023–2024 fick arbete efter kursen.
- **80 %** förbättrade sina kunskaper i svenska.
- **60 %** upplevde att insatsen hjälpte deras integration.
- Deltagarna fick möjlighet att uppnå gymnasiebehörigheter som krävs för anställning inom Göteborgs stad.
- SKAPA och BIP användes för att följa språkprogression och arbetsförberedelse.

Under projekttiden har vi provat och utvecklat och några lärdomar tar vi med oss framåt. Kombinationen av praktiskt arbete och språkstudier är mycket effektiv. Folkhögskolepedagogik med kooperativt lärande och multimodala metoder har verkligen stärkt deltagarnas självförtroende. Föräldrastöds materialet har bidragit till bättre balans mellan familjeliv och yrkesliv.

Samverkan med SFI och bemanningsenheten i Göteborgs stad har varit en avgörande faktor för framgång. Deltagare som fastnat i sina SFI studier och inte visat progression har kunnat växla över till en yrkesutbildning med fokus på yrkessvenska. Det har ökat motivationen att lära sig svenska. Bemanningen på förskoleförvaltningen har medverkat under hela studietiden med information om arbetsplatserna, upplåtit praktikplatser, verklighetsnära övningstillfällen om att söka jobb och i slutändan även

kunnat anställa.

Göteborgs folkhögskola planerar att fortsätta utbildningen inom lokalvård och kök. Förhoppningen är att fortsatt kunna samverka med Göteborgs stad och bemanningen inom förskoleförvaltningen. Samverkan krävs också för att säkerställa deltagarnas ekonomiska förutsättningar under utbildningen.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Innehåll.....	3
Inledning.....	4
Projekt mål för Helhetslyftet	4
Beskrivning av insatsen	5
Resultat	7
Beskäftigelses Indikator Projektet - BIP	8
SKAPA – Skattning Av Progression mot Arbete	9
Dokument och bilagor	Error! Bookmark not defined.
Referenser.....	Error! Bookmark not defined.

Inledning

Helhetslyftet, var ett projekt som pågick mellan september 2022 till och med maj 2025. Projektet var finansierat genom medel från Asyl- och migrationsfonden (AMIF) och projektägare var Styrelsen för folkhögskolorna i Västra Götalandsregionen med projektledning förlagd på Folkhögskoleförvaltningen. Syftet med projektet var att tillhandahålla ändamålsenliga utbildningar som var anpassade till målgruppens behov där målgruppen var tredjelandsmedborgare (medborgare i länder utanför EU/EES). De utbildningsinsatser som projektet innefattade skulle utgå från tanken om att kombinera yrkesstudier med studier i svenska och/eller andra förberedande insatser inför arbetslivet. Vidare var målet med Helhetslyftet att minska arbetslösheten och öka känslan av delaktighet i samhället hos tredjelandsmedborgare. Då det finns ett samband mellan hälsa, livssituation och möjlighet att ta till sig utbildning hade projektet även inkluderat insatser med hälsokommunikation och föräldrastöd för deltagarna i projektet.

Projektet genomfördes med partners från region, kommun och civilsamhälle i 17 kommuner i Västra Götaland och Halland. Projektpartners ansvarade för olika slags insatser för deltagarna, så som Nästa steg, Kombinationsutbildningar, Förberedande jobbspår kommun och Förberedande jobbspår folkhögskola. För att behålla en sammanhållen projekttidé fanns utöver projektledningen även samordnare för de olika insatserna som har koordinerat de olika delarna i projektet. Denna slutrapport syftar till att beskriva det arbete som Göteborgs folkhögskola genomförde i Helhetslyftet, redovisa projektresultat samt lyfta fram utmaningar och vilka delar som kommer att tas med i det fortsatta arbetet.

Projekt mål för Helhetslyftet

Helhetslyftet hade tre framskrivna projekt mål för deltagarna samt för verksamheterna;

- 1) ökade kunskaper i svenska språket
- 2) ökad anställningsbarhet där individuella förutsättningar matchar arbetsmarknadens behov
- 3) utvecklade metoder, arbetssätt och samverkansformer för arbetet med integration.

Göteborgs folkhögskola har arbetat med alla tre projekt mål och beskriver vårt arbete med dessa mål i denna slutrapport för Helhetslyftet. I projektet tog projektpartners fram en förändringsteori med mål uppdelat på

organisation, ledning och medarbetare samt deltagare. Dessa har sedan följts upp utifrån ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete där inrapportering skett genom kontinuerlig dokumentation, vilket i sin tur utgjort underlag i de diskussioner som genomförts på dialogmötena. Dialogmötena har skett mellan projektpartners och projektledning och syftat till att skapa reflekterande lärtillfällen. Systematiken och återkommande diskussioner har bidragit till att områdena nedan har kunnat utvärderas, utvecklas och bidragit till förbättrade arbetsätt.

Organisation

- Upparbetade samarbeten mellan organisationer i projektet.
- Metoder kring samarbete, samverkan och samordning.
- Insatserna är anpassade efter deltagarens behov och förutsättningar samt samhällets kompetensförsörjningsbehov.
- Metodutveckling av kombinationsutbildningar.
- Metodutveckling av BIP samt SKAPA-verktyg för deltagare.

Ledning och medarbetare

- Ledning och medarbetare har ett långsiktigt perspektiv på kedjan av stöd och insatser för deltagarens väg mot arbete.

Deltagare

- 60 % av deltagarna anger att insatsen inom Helhetslyftet har varit till hjälp för deras integration.
- 60 % av deltagarna har ökat sina förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden enligt BIP.
- 80 % av språkdeltagarna har förbättrat sina kunskaper i svenska enligt GERS eller SFI.

Beskrivning av förberedande jobbspår Måltid & Lokalvårdsutbildning

Skolan har erbjudit en ettårig yrkesutbildning inom måltid och lokalvård med målet att ge deltagarna en grund för att klara av att arbeta som måltidsbiträde och/eller lokalvårdare, framför allt inom offentlig sektor. Deltagarna har utländsk bakgrund och genom vår medverkan i Helhetslyftet riktar sig kursen särskilt till tredjelandsmedborgare. Då kursen framför allt

vänder sig till personer som idag inte har en egen inkomst, är en viktig målsättning att de ska känna delaktighet i samhället, utveckla sitt svenska språk, komma i arbete och bli självförsörjande.

Praktiskt arbete i skolans kök och övriga lokaler varvas med teori och yrkesinriktad språkundervisning. Svenskundervisningen utgår från yrkessvenska och muntliga kommunikativa färdigheter med mycket bildstöd. Undervisningen är självförtroende- och språkstärkande med mycket samtal, samarbetsövningar och helhetstänkande utifrån kursdeltagarnas förkunskaper, skolbakgrund och livssituation.

Under vårterminen ingår sex veckor praktik (tre veckor lokalvård och tre veckor i kök) på förskolor och skolor i deltagarnas närområden. De som önskar gör lokalvårdspraktik inom Regionservice på VG-regionens sjukhus. Deltagarna har fått referenser från sina handledare och samarbete med kommunen finns inför eventuella anställningar.

Folkhögskolan erbjuder en bra inlärningsmiljö med eget kök och lokalvårdsredskap så utbildningen blir väldigt verklighetsnära. Skolmiljön erbjuder mycket kontakt med andra deltagare och många tillfällen att träna svenska tex i matsalen när de serverar mat, på specialveckor, forumtid, friluftsdagar etc.

Arbetslaget har mycket erfarenhet och bra kompetenser, där ingår lokalvårdslärare, måltidslärare, hälsovetare, elevassistent och svenska som andraspråkslärare. Tillgång till SYV har funnits och en samordnare som hållit ihop projektet administrativt vid antagning, kontakt med socialtjänst, praktik och andra samverkanspartners. Rektor har deltagit i samordnings- och dialogmöten.

I utbildningen har både hälsolitteracitet och föräldrastöd bakats in. Arbetslaget har tagit del av kompetensutveckling kring BIP och funnit att förhållningssättet stämmer väl överens med folkhögskolans synsätt. Skolan har även deltagit i utbildning av SKAPA och använt detta i kommunikation om deltagarnas språkutveckling.

.

Resultat

Av det totala antalet deltagare som gått ut kursen 2023 och 2024 har 90 % fått jobb! Till stor del beror det på det goda samarbetet med Bemanningen i Göteborgs stad där majoriteten får jobb, och även med Internservice inom Västra Götalandsregionen där några fått jobb.

Under det senaste året har vi arbetat med det föräldrastödsmaterial som tagits fram inom ramen för Helhetslyftet. Först med de pedagoger som tagit fram materialet, som testade det i vår klass, därefter höll en av våra egna pedagoger i lektioner med utgångspunkt i materialet. Flera deltagare har uttryckt att det har varit bra information och det har varit livliga och berikade diskussioner.

- *Hur uppnådde ni de mål som ni tänkt?*

1) ökade kunskaper i svenska språket:

Arbetsättet att kombinera praktiska yrkesmoment och svenskstudier har varit framgångsrik. På praktikplatserna har handledarna varit imponerade över att praktikanter med så låg språknivå ändå kan namn på utrustning och metoder och har kunskap om allergier, hygien och sådant som är viktigt för yrket. Lärarna har använt folkhögskolepedagogik där gruppen och det kooperativa är centralt. På folkhögskolan finns en tradition att uppmuntra och lära av varandra. EPA – Enskilt, Par och Alla är en trygg rutin under lektionerna. Arbetsättet har varit viktigt för våra deltagare med praktiskt självförtroende men med kort skolbakgrund och dåligt "skolsjälvförtroende". I den här trygga miljön har de vågat och inspirerat varandra och känt sig redo när det var dags för praktik. Ytterligare didaktiska arbetsätt har varit att jobba multimodalt dvs använda bild och film från det praktiska arbetet och gjort teori av det i samtal på teori- och svensklektionerna.

2) ökad anställningsbarhet där individuella förutsättningar matchar arbetsmarknadens behov

Tack vare ett gediget arbete med skolledning, arbetslaget och folkhögskolekansliet har vi under projektets gång utfärdat gymnasiebehörigheter till deltagare som klarat kursen som krävs av Göteborgs stad för fast anställning inom branschen (Matlagning 1 och 2, Service och bemötande, Branschkunskap). Dessutom har vi jobbat systematiskt med att matcha praktikplatserna utifrån deltagarnas behov- såsom boendesituation och språknivå (lokalvård på sjukhus kräver högre språknivå).

Commented [SG1]: Jmf med lägesrapport
Hur gör/gjorde vi? Hur blev det?

Innan antagning på kursen har vi gjort ett noggrant urval så att bara de som bedöms klara utbildningen och fortsatt jobb erbjuds en plats. Tilläggas bör också att genom att kombinera lokalvård och måltidsbiträde så får deltagarna en unik utbildning som gör att de kan vikariera eller arbeta med kombitjänst vilket ofta behövs/efterfrågas på förskolor och i bemanningen. De flesta börjar sin yrkeskarriär som vikarier inom bemanningsenheten.

3) utvecklade metoder, arbetssätt och samverkansformer för arbetet med integration.

Tack vare Helhetslyftets Föräldrastödsmaterial har vi utvecklat metoder för hur vi stöttar våra deltagare att klara av att kombinera yrkes- och familjeliv.

Folkhögskolan i sig är en naturlig mötesplats som främjar integration. Deltagarna på kursen är en naturlig del av ett större sammanhang på skolan där de möter och interagerar med deltagare från de andra kurserna varje dag i matsalen och på Forumaktiviteter som språkcafé, yoga och stickcafé. Dessutom har de varit med på skolans specialveckor med teman som friskvård, konst, textil och solidaritet. Vi två tillfällen har vi haft temadagar där våra deltagare har bidragit med bakning eller mat från hemlandet. Under Helhetslyftet har vi också förbättrat rutiner kring att deltagarna alltid har funktionella och snygga arbetskläder under praktik och praktiskt arbete på skolan vilket bidragit till ökad professionell yrkesstatus.

Även SKAPA/BIP har resulterat i ett ändrat upplägg för utvecklingssamtal med deltagarna för att tydliggöra språkprogression. Vi har förfinat vår rutin som påminner om SKAPA. Vi har ändrat och anpassat frågorna och vill lyfta fram vikten av tilltro, förebilder (tidigare deltagare, SVT) kontinuitet samma handledare/lärare, delaktighet och progression. Tydligt är att språkprogression går hand i hand med ökat självförtroende.

Ekonomiskt har deltagandet i Helhetslyftet möjliggjort utvecklingsarbetet. Upplevelsen är att verksamheten klarat ekonomin på ett bra sätt. Den stora utmaningen har varit och är att deltagarna ska kunna finansiera sina studier.

Beskæftigelses Indikator Projektet - BIP

Under Helhetslyftet har alla lärare elevassistent, biträdande rektor och rektor varit på fortbildning om BIP och SKAPA. Vi har haft besök av Sevtap Gurdal, följeforskare i Helhetslyftet.

Vi har blivit stärkta att i kombinationen av lärarnas förhållningssätt till deltagarna och det tydliga fokuset på arbete och hälsa från dag ett, är framgångsrikt i den här målgruppen. Deltagarna har samma arbetslag hela året och alla som jobbar med deltagarna har inställningen att alla kommer att arbeta eller studera vidare när de lämnar kursen. Detta förhållningssätt inspirerar och ger hopp även om många deltagare aldrig har jobbat i Sverige. Inställningen följer med från antagning till sista dagen på kursen. Dessutom har vi många tidigare deltagare som nu är ute i arbete som vi kan hänvisa till och som vi besöker på deras arbetsplatser.

Tack vare utbildning i BIP har vi fått en större medvetenhet om hur viktig arbetslagets inställning är för att på bästa möjliga sätt förbereda deltagarna inför arbetslivet, kunskapsmässigt, mentalt och fysiskt. BIP har hjälpt oss att se att vårt förhållningssätt är framgångsrikt och vi kommer med stolthet förvalta arbetssättet.

SKAPA – Skattning Av Progression mot Arbete

Arbetet med SKAPA var mer intensivt i början av projektet. Tyvärr har det inte funnits tid att sitta ner med var och en och prata så strukturerat som SKAPA-modellen är utformad. Under projektets gång har vi alltmer gått över till att använda andra metoder för att mäta progression: mindre tester, samtal, reflektion utifrån film, praktik etc.

I början av projektet lade vi ner en del tid på individuell självskattning och reflektion men det blev ofta ett ojämnt samtal på grund av språkliga missförstånd men även kulturella. Flera av våra deltagare kommer från mer muntliga traditioner så momentet att sitta och självreflektera ihop med en auktoritetsperson dvs läraren blev ojämnt och inte så ärligt. Kanske hade det varit bättre att använda tolk. De flesta deltagare skattade sig själva väldigt högt i spindeldiagrammet på alla områden förutom på svenska språket. Dessa samtal avslutades med en plan i att plugga mer svenska till nästa samtal - något de hört sedan de kom till Sverige.

Dock blev några samtal mer givande och där var SKAPA-verktyget till hjälp i att få syn på saker som inte hade framkommit i ett vanligt mentorsamtal, t ex att deltagaren redan från början av kursen hade ordnat sina vardagsrutiner utifrån att praktiken skulle börja klockan sex på morgonen. Detta utifrån tips från en granne som tidigare hade gått kursen. Den

informationen stärkte ytterligare vår bild av att deltagaren var redo för anställning.

Samverkan

Under Helhetslyftet har våra rutiner för samverkan med SFI i Biskopsgården utvecklats och fått bra rutiner. Både lärare och rektorer har varit delaktiga och underlättat samverkan. Vi har rekryterat många deltagare från filialen i Biskopsgården. Vi samverkar med dem genom informationsmöten och besök på varandras skolor. Vissa deltagare rekommenderar vi att fortsätta studera SFI ett år till och att återkomma året efter. Vi kommer att fortsätta samverka med dem och även dela undervisningstips mellan lärare.

Vi har haft ett bra samarbete med Bemanningen på förskoleförvaltningen i Göteborgs stad genom att de kommer ut och berättar om verksamheten och ansökningsprocessen för våra deltagare för att underlätta för dem att bli anställda. En ny ansökningsperiod för hösten är öppen och antagning pågår för att fylla nästa års klass. Det finns oro för att de inte ska kunna finansiera sina studier.

Infomöte har genomförts på SFI i Biskopsgården och på ett Rusta och matchaföretag.

Sämre ekonomi för folkhögskolorna skapar en oro för hur framtiden kommer se ut. Utbildningen kräver resurser och risk finns att statsbidragen fortsatt kommer minska och att vi inte kan fortsätta.

Eftersom barnantalet sjunker i befolkningen minskar antalet förskolor och på sikt behövs färre personal också inom städ. Vi planerar att undersöka framtidens behov inom barnomsorgen och äldreomsorgen.

Vår dröm är att samverka med Arbetsförmedlingen och socialtjänsten för att de som är lämpliga att gå kursen även ska kunna klara sin ekonomiska försörjning medan de utbildar sig. I dagsläget är det upp till varje handläggare på socialtjänsten/arbetsförmedlingen om de ska bevilja fortsatt ekonomiskt bistånd eller inte. Det blir ekonomiskt osäkert för varje deltagare.

Genom Helhetslyftet har vi gjort givande studiebesök och haft erfarenhetsutbyte med Angereds gård – de har varit hos oss med sina deltagare, Yes Box i Gamlestan, de har även varit hos oss. Givande utbildningar/föreläsningar: Kvinnofolkshögskolan, språkprogression, Bip/Skapa, föräldrastöd, hälsolitteracitet. del och slutkonferenser.

Berättelse från deltagare

Shamso: "Förut gick jag hemma och hade inget hopp, allt var svårt" (Om att tro på sina chanser att få jobb). Som nu jobbar på bemanningen och inom äldreården i Mölndal.

Nour: "På SFI jag vågade inte prata utan bara satt och var tyst, nu jag vågar prata" Jobbade 5 mån i Majorna efter kursen på en kombitjänst. Nu studerar hon vidare på allmän kurs gymnasiebehörighet.

Erfarenheter och implementering

Vi har förmånen att kunna fortsätta utbildningen i regionens och folkhögskolans regi. Erfarenheter vi har lärt oss är hur viktigt förhållningssättet gentemot kursdeltagarna är och att deras vardag fungerar både med familjen och hälsan. Fortsättningsvis kommer vi att använda arbetskläder, multimodal, kooperativ undervisning och att fokusera undervisningen mot de kurser som är behörighetsgivande och som krävs för anställning i Göteborgs stad. Vi kommer att fortsätta samverka med de goda praktikplatserna vi har upparbetat samarbete med samt med bemanningen. I framtiden hoppas vi få ett gott samarbete med socialtjänsten och Arbetsförmedlingen och vi kommer troligen att sikta mot att utbilda inom lokalvård och kök i äldreården eftersom barnkullarna inom Göteborgs stad minskar.

Commented [SG2]: Jmf med lägesrapport Vart ska vi? Lärdomar och implementering